

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра права та публічного адміністрування

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ»
(для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та
адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», ОС «Магістр»)

Затверджено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету протокол
№ 3 від «20» жовтня 2021 р.

Маріуполь
2021 рік

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування» для здобувачів вищої освіти ОПП «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», ОС «Магістр» – Маріуполь: МДУ, 2021. – 66 с.

Затверджено на засіданні кафедри права та публічного адміністрування протокол №1 від «30» серпня 2021р.

Розробник: А.О. Надежденко, к.держ.упр., доцент кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Рецензенти: Б.М. Свірський, к.ю.н., доцент, професор кафедри права та публічного адміністрування Маріупольського державного університету

Т.В. Шабельник, д.е.н, професор, завідувач кафедри системного аналізу та інформаційних технологій Маріупольського державного університету

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування» для здобувачів вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» ОС «Магістр» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

© Надежденко А.О., 2021

© Маріуполь, МДУ

ЗМІСТ

	стор.
Опис навчальної дисципліни.....	4
Передмова.....	5
Структура навчальної дисципліни.....	8
Програма навчальної дисципліни.....	9
План семінарських занять	20
Варіанти модульних контрольних робіт.....	40
Тестові завдання для самоконтролю.....	42
Теми реферативних робіт з курсу.....	53
Контрольні питання до курсу.....	56
Розподіл балів, присвоюваних здобувачам вищої освіти.....	61
Список літератури.....	63

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів - 4	28 Публічне управління та адміністрування	Вибіркова	
Семестрових модулів – 3	ОП «Публічне управління та адміністрування» Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: науково-дослідна робота		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 40/16 самостійної роботи здобувача – 80/104	Магістр	20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	6 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	104 год.
		Індивідуальні завдання	
		4 год.	
		Вид контролю: 3-й семестр - залік	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми здобуття вищої освіти – 30% аудиторних годин; 70% самостійної роботи
- для заочної форми здобуття вищої освіти -20% аудиторних годин; 80% самостійної роботи

ПЕРЕДМОВА

В умовах розвитку глобального інформаційного суспільства, у тому числі й українського, виконання державою її конституційних обов'язків, надання державно-управлінських послуг громадянам супроводжується розширенням використання інформаційно-комунікаційних технологій. При цьому, найбільш ефективним засобом таких комунікацій у мережі Інтернет, наразі, є система електронного урядування, використання якої забезпечує продуктивну взаємодію всіх гілок влади як між собою, так і з суспільством та значно спрощує процедури отримання послуг.

Останнім часом у провідних країнах світу реалізуються національні програми адаптації державного управління до умов інформаційного суспільства, що передбачають запровадження системи електронного урядування як нової форми взаємодії влади і суспільства для підвищення якості державно-управлінських послуг. У контексті інтеграційних прагнень України особливого значення набувають запровадження європейських норм і стандартів реалізації державної інформаційної політики, використання вітчизняного та зарубіжного досвіду. Впровадження системи електронного урядування дозволяє владі коригувати адміністративні процеси у визначеному напрямку, удосконалювати організаційний, правовий, ресурсний механізми державного управління.

Електронне урядування, перш за все, забезпечує відкритість і прозорість діяльності органів влади всіх рівнів, а також підвищує довіру громадян до влади, забезпечує більш ефективне і менш витратне адміністрування.

Усе вище сказане актуалізує необхідність викладання дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування» і формування у здобувачів вищої освіти комплексу професійної компетентності, щодо системи електронного урядування з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.

Метою навчальної дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування» є формування комплексу професійної компетентності, щодо системи електронного урядування з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій, за для покращення рівня і якості державних послуг громадянам і подальшого інноваційного розвитку публічної служби.

Завдання:

- формування сучасних теоретичних та практичних знань, умінь та навичок

з електронного урядування, налагодження ефективних комунікацій з метою кращої підготовки до співробітництва та взаємодії в інформаційному суспільстві та суспільстві знань;

- формування навичок самостійної роботи з традиційною літературою та джерелами в Інтернеті;

- розвиток логічного та аналітичного мислення;

- вироблення вміння застосовувати у професійній діяльності основні методи і принципи електронного урядування;

- придбання практичних навичок з надання адміністративних послуг в системі електронного урядування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- категорійно-понятійний апарат проблематики інформаційного суспільства та електронного урядування;

- загальні принципи, методи та моделі електронного урядування;

- класифікацію, ієрархію та систему адміністративних послуг;

- нормативно-правові засади забезпечення розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування;

- сутність, значення та основні етапи формування електронного уряду в Україні;

- основні принципи, напрями і механізми трансформації системи публічного управління в Україні у відповідності з вимогами інформаційного суспільства;

- організаційну систему управління впровадженням електронного урядування в Україні.

вміти:

- оцінювати та аналізувати стан електронного урядування;

- застосовувати набуті навички в практичній діяльності щодо інформаційної політики;

- оцінювати стан ведення органами державної влади та місцевого самоврядування своїх електронних інформаційних ресурсів;

- використовувати найкращий зарубіжний та вітчизняний досвід у цій сфері;

- здійснювати комплексний аналіз рівня готовності органів державної влади та місцевого самоврядування до впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

– організовувати обробку документації з метою здійснення інформаційного забезпечення органу державної влади, органу місцевого самоврядування, установи або організації засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій;

– застосовувати комунікаційні та інформаційні технології в процесі підготовки, прийняття та впровадження управлінських рішень.

Програма складається з двох змістовних модулів:

Модуль 1 – Концептуальні засади та державна політика електронного урядування

Модуль 2- Впровадження електронного урядування: світовий досвід і українська специфіка

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредитів ECTS.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1 КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ												
1. Теоретичні аспекти електронного урядування												
Тема 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування.	10	2	2		1	6	15	2				11
Тема 2. Етапи впровадження електронного урядування.												
Тема 3. Електронна демократія та електронна держава.	10	2	2			6			2			12
Тема 4. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії.	10	2	2			5	15	2				
Разом за модулем 1	30	6	6		1	17	19	4	2			23
2. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування												
Тема 5. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.	15	2	2		1	10	30	2	1			25
Тема 6. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.												
Разом за модулем 2	30	4	4		1	21	28	2	1			25
Змістовий модуль 2 ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКА СПЕЦИФІКА												
1. Організаційно-правове забезпечення та інформаційна інфраструктура електронного урядування.												
Тема 7. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження												

електронного урядування.	11	2	2			7	12					11
Тема 8. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.					1			2	1			
Тема 9,10. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні.	10	2	2			5	14					12
Тема 11. Інформаційна інфраструктура електронного урядування.	9	2	2			5						
Разом за модулем 1	30	6	6		1	17	26	2	2			23
2. Електронні адміністративні послуги та інформаційна безпека в електронному урядуванні.												
Тема 13. Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування.	14	2	2			10	18					16
Тема 14. Електронні адміністративні послуги.												
Тема 15. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ.					1			2	2			
Тема 16,17. Інформаційна безпека в електронному урядуванні. Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації	16	2	2			11	19					17
Разом за модулем 2	30	4	4		1	21	37	2	2			33
Модуль 3												
ІНДЗ		-	-	-	4	-	-	-	-	-		-
Усього годин	120	20	20	-	4	76	120	10	6			104

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми здобуття вищої освіти – 30% аудиторних годин; 70% самостійної роботи
- для заочної форми здобуття вищої освіти -20% аудиторних годин; 80% самостійної роботи

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Модуль 1. Теоретичні аспекти електронного урядування

Тема 1. Вступ до курсу. Концептуальні засади електронного урядування.

Актуальність, мета, завдання, структура, об'єкт та предмет вивчення, міждисциплінарні зв'язки курсу «Концептуальні засади електронного урядування». Особливості, нормативно-правові підстави вивчення дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування». Категорійно-понятійний апарат, основні підходи до формування базових понять, визначення дефініцій: «інформаційне суспільство», «електронне урядування», «електронний уряд», «електронні адміністративні послуги», «індекс готовності електронного урядування», «електронна демократія», «електронний парламент», «інформаційно-комунікаційні технології». Історія виникнення е-урядування. Основні фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Електронне урядування як одна з базових технологій інформаційного суспільства та етап впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність особи, суспільства та держави. Зв'язок між інформатизацією та електронним урядуванням. Стратегії розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Міжнародні та національні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Зв'язок електронного урядування з міжнародною ініціативою «Партнерство «Відкритий уряд». Основні принципи електронного урядування. Основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування як невід'ємні компоненти державної політики в сфері електронного урядування. Сутність принципів: співробітництва та партнерства, прозорості та відкритості влади, конфіденційності та інформаційної безпеки, єдиних технічних стандартів і взаємної сумісності, орієнтованості на інтереси та потреби споживачів послуг, підконтрольності та підзвітності органів державної

влади та місцевого самоврядування громадянам, суспільству та бізнесу, принцип першої особи.

Тема 2. Етапи впровадження електронного урядування.

Етапи впровадження електронного урядування в Україні, їх зміст, а також підходи до процесу етапізації, що застосовуються в інших країнах. Ризики впровадження електронного урядування. Пілотний проект як інструмент зменшення рівня ризику. Досвід впровадження пілотного проекту е-урядування в Україні. Моделі електронного урядування. Головні умови успішного впровадження е- урядування: політичні, організаційні, техніко-технологічні, нормативно-правові, фінансово-економічні. Кадрові аспекти впровадження та функціонування електронного урядування. Стратегія державної кадрової служби України на 2012-2020 роки. 6 Нормативно-правове забезпечення електронного урядування. Система законодавчих актів з електронного урядування. Загальносвітові тенденції як фактор впливу на е-урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства, зростання складності та невизначеності, а також кількості та рівня загроз, у тому числі, в інформаційній сфері.

Тема 3. Електронна демократія та електронна держава.

Електронна демократія: сутність, мета, завдання. Категорійно-понятійний апарат електронної демократії. Демократичне суспільство та правова держава як обов'язкові умови електронної демократії та електронного урядування. Докорінне переосмислення ролі і функцій органів державної влади та місцевого самоврядування. Оцінка та контроль діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій електронного урядування. Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики. Новітні форми залучення громадян до процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство. Електронне громадське обговорення проектів нормативно-правових

актів та інших документів, що мають значне суспільне значення. Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Модель надання державних послуг громадянам електронними каналами. Пріоритетні напрями розвитку електронних консультацій з громадянами. Технологічні, організаційні, політичні аспекти електронної демократії. Співвідношення електронної демократії та електронного урядування на практиці. Електронна демократія як атрибут захисту громадянами своїх інтересів і визначених форм співпраці з державою за допомогою технологій електронного урядування.

Тема 4. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії.

Електронні вибори як елемент представницької демократії. Впровадження порталів для інтерактивного голосування з інформацією про партійні програми та дискусійними форумами. Електронне голосування як засіб зміцнення демократії. Переваги та недоліки електронного голосування. Електронний парламент. Автоматизація процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії. Електронне звернення громадян. Проблеми цифрової нерівності в контексті розбудови інформаційного суспільства та розвитку електронного урядування. Основні причини виникнення цифрової нерівності у суспільстві. Шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.

Модуль 2. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування

Тема 5. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.

Загальні основи державної політики. Суб'єкти та об'єкти державної політики України. Основні функції державного управління та місцевого самоврядування за умов електронного урядування, їх характеристика, умови забезпечення виконання

та структура. Особливості інформаційно-технологічної інфраструктури. Концепція та стратегія розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Програма «Інформація для всіх». Вихідні фактори формування та зміни змісту функцій державного управління та місцевого самоврядування при електронному урядуванні. Модель та стратегії державного управління в умовах інформаційного суспільства та електронного урядування. Передумови та проблеми впровадження електронного урядування.

Тема 6. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Основні системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Система індикаторів SIBIS. Система індикаторів WSIS. Загальні положення індексів оцінки розвитку інформаційного суспільства. Основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства: індекс цифрового доступу (Digital Access Index); індекс цифрових можливостей (Digital Opportunity Index); індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index); індекс інформаційного суспільства (Information Society Index); індекс цифрового поділу (Digital Divide Index); індекс поширеності ІТ (ICT Diffusion Index); індекс розвитку ІТ (ICT Development Index); індекс готовності до електронного уряду (e-Government Readiness Index); індекс електронної участі (e-Participation Index). Місце України за різними міжнародними індексами розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: СВІТОВИЙ ДОСВІД І УКРАЇНСЬКА СПЕЦИФІКА

Модуль 1. Організаційно-правове забезпечення та інформаційна інфраструктура електронного урядування.

Тема 7. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження електронного урядування.

Основні підходи та моделі до побудови електронного уряду. Архітектура електронного уряду. Елементи електронного уряду. Портали – основна інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні. Особливості побудови порталів органів влади в світі. Портал державних послуг Російської федерації. Портал електронного уряду Казахстану. Мережева інфраструктура е-уряду країн Євросоюзу. Системи міжвідомчої електронної взаємодії уряду. 8 Сучасні інфраструктури електронної ідентифікації та авторизації громадян. Електронні ідентифікаційні карти. Застосування електронного цифрового підпису. Унікальні персональні номери як засіб ідентифікації громадян. Електронні паспорти. Прикладні системи, що забезпечують окремі сервіси та послуги е-уряду. Системи пересилання електронних документів і поштових повідомлень між громадянами, бізнесом, органами державної влади та місцевого самоврядування. Системи електронних платежів. Системи забезпечення прийняття рішень та системи забезпечення управління державного апарату. Інформаційно-аналітичні системи забезпечення прийняття рішень. Електронна пошта для державних службовців. Електронні архіви та управління документами. Національні облікові системи (реєстри, кадастри та ін.). Інформаційні системи для регіональних і місцевих органів влади та місцевого самоврядування. Впровадження елементів електронного урядування в Україні. Загальнодержавні проекти з електронного урядування. Регіональні ініціативи з розвитку електронного урядування. Проекти «Електронне село», «Електронне місто», «Електронний регіон», «Прозорий офіс» тощо. Поняття, мета, основні завдання та результати впровадження інформаційної системи «Електронний уряд». Принципи розробки та функціонування інформаційної системи «Електронний уряд». Переваги та перспективи державних установ, які впроваджують технології електронного урядування.

Тема 8. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.

Єдиний інформаційний простір як сукупність стандартизованих технологій. Напрями розвитку національних інфраструктур і систем. Інтеграція і стандартизація міжгалузевих інформаційних систем. Упровадження ефективних відомчих інформаційних систем. Стратегія розвитку фінансових інформаційних систем. Формування національних інформаційних ресурсів і їх реєстрів.

Тема 9,10. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні.

Особливості розвитку національної правової системи та сучасні проблеми вдосконалення законодавчого забезпечення національної політики з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи е-урядування. Основні напрями аналізу державної політики розбудови системи е-урядування. Критичні фактори успіху при впровадженні е-уряду. Основні політичні концепції національної модернізації на основі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій: 1) інформатизації; 2) ініціатива «Відкритого уряду»; 3) е-урядування; 4) інформаційного суспільства; 5) розвитку громадянського суспільства, якому потенційно притаманний елемент запровадження е-демократії.

Тема 11. Інформаційна інфраструктура електронного урядування.

Концепція, архітектура та складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування. Основні завдання створення інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування. Телекомунікаційні та інформаційно-комунікаційні системи. Категорійно-понятійний апарат з питань телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем. Державна політика з регулювання розвитку телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем. Класифікація систем. Законодавче забезпечення. Стан та тенденції розвитку телекомунікаційних та інформаційно-

комунікаційних систем в Україні. Електронний документообіг (ЕДО). Категорійно-понятійний апарат з питань електронного документообігу. Електронний цифровий підпис. Категорійно- 10 понятійний апарат електронного цифрового підпису. Основи формування та надання електронного цифрового підпису (ЕЦП). Національна система електронного цифрового підпису, її організаційна структура, функції та завдання суб'єктів Національної системи ЕЦП. Стан та перспективи розвитку Національної системи ЕЦП. Нормативно-правова база з питань ЕЦП. Типові організаційно-технологічні рішення – пріоритетний напрям впровадження електронного урядування. Електронне міністерство, електронний регіон, електронне місто, електронна установа тощо. Центри колективного доступу громадян, електронні приймальні. Інтернет як основа електронного урядування. Державна політика розвитку Інтернет в Україні. Сучасний стан та перспективи розвитку Інтернет в Україні.

Тема 12. Упровадження систем електронного документообігу: робота з електронними.

Електронний документообіг як технологічна основа взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування, громадян та бізнесу в умовах електронного урядування. Класифікація систем ЕДО за принципами побудови та за призначенням. Державна політика та державне управління з впровадження ЕДО. Основні характеристики системи ЕДО та вимоги до них. Законодавство з питань ЕДО. Стан впровадження ЕДО в органах державної влади та місцевого самоврядування, основні проблеми та шляхи їх вирішення. Підходи до організації документообігу і технології діловодного процесу. Механізми організації процесу проходження документів у системі документообігу установи.

Модуль 2. Електронні адміністративні послуги та інформаційна безпека в електронному урядуванні.

Тема 13. Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування.

Роль інформації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Нормативно-правова база з питань інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади, зокрема з питань формування та реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства та е-урядування. Основні поняття та терміни, що використовуються в інформаційно-аналітичній діяльності. Типи і види аналітичних документів, що застосовуються в публічному управлінні. Методологія, технологія та організація процесу інформаційно-аналітичної діяльності. Стратегічний аналіз та стратегічний моніторинг в публічному управлінні. Системний підхід, системний аналіз та системне мислення. Стан системи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління і місцевого самоврядування. Інформаційні ресурси. Категорійно-понятійний апарат з питань електронних інформаційних ресурсів. Державна політика та державне управління з питань електронних інформаційних ресурсів. Стан національних електронних інформаційних ресурсів в Україні та тенденції їх розвитку. Основні проблеми становлення єдиного національного інформаційного простору та його інтеграції в світовий інформаційний простір. Класифікація 11 електронних інформаційних ресурсів. Організаційна структура електронних інформаційних ресурсів. Електронні інформаційні ресурси органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Національний депозитарій електронних інформаційних ресурсів. Нормативно-правова база з питань електронних інформаційних ресурсів.

Тема 14. Електронні адміністративні послуги.

Базові поняття: адміністративний акт; адміністративна послуга; адміністративний орган; запит про надання адміністративної послуги; «Єдине вікно»; муніципальні послуги; одержувач адміністративної послуги; публічні послуги; реєстр адміністративних послуг; собівартість адміністративної послуги; стандарт адміністративної послуги; суб'єкт надання адміністративних послуг. Нормативно-правова база з надання адміністративних послуг. Класична модель е-урядування. Основні ознаки адміністративних послуг, принципи надання та види

адміністративних послуг та їх класифікація. Елементарні та композитні адміністративні послуги. Послуги для бізнесу. Послуги для громадян. Послуги органам влади. Досвід провідних країн світу з впровадження адміністративних послуг. Критерії оцінювання якості та стандартів надання адміністративних послуг в Україні та в країнах Європейського союзу. Проблеми надання адміністративних послуг в Україні. Основні напрями з удосконалення надання електронних адміністративних послуг в Україні. Проект закону України про адміністративні послуги. Приклади успішного впровадження е-урядування в Україні.

Тема 15. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ.

Принципи і моделі управління суб'єктами господарської діяльності. Методології планування потреб державних установ у фінансових, матеріальних та кадрових ресурсах. Основні контури комплексної інформаційної системи управління установою. Концепція конфігурації прикладних рішень та механізми управління операційною діяльністю установ. Реалізація кадрової політики установи та автоматизація служб управління персоналом. Розвиток національного сегмента мережі Інтернет та інформаційної інфраструктури.

Тема 16,17. Інформаційна безпека в електронному урядуванні. Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації.

Державна політика інформаційної безпеки. Нормативно-правова база з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, електронного урядування. Основні принципи та задачі захисту інформації в електронному урядуванні. Пріоритетні напрями забезпечення захисту інформації в електронному урядуванні.

Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації. Функції та завдання системи захисту інформації в електронному урядуванні, її основних суб'єктів. Технології захисту інформації. Національна система конфіденційного зв'язку: призначення, основні завдання, стан впровадження. Електронне урядування в умовах криз, надзвичайних ситуацій, особливого періоду. Досвід забезпечення інформаційної безпеки країн ЄС в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар № 1

ТЕМА 1. ВСТУП ДО КУРСУ. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

ТЕМА 2. ЕТАПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

(2 год.)

План заняття

1. Актуальність дисципліни та мета курсу «Електронне врядування».
2. Мета та завдання курсу «Електронне врядування».
3. Історія виникнення та етапи створення е-урядування.
4. Сутність теорії нового державного менеджменту (new public management).
5. Сутність теорії політичних мереж.
6. Міжнародні та національні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Короткий теоретичний коментар до кожної теми

Актуальність, мета, завдання, структура, об'єкт та предмет вивчення, міждисциплінарні зв'язки курсу «Електронне урядування». Особливості, нормативно-правові підстави вивчення дисципліни «Електронне урядування». Категорійно-понятійний апарат, основні підходи до формування базових понять, визначення дефініцій: «інформаційне суспільство», «електронне урядування», «електронний уряд», «електронні адміністративні послуги», «індекс готовності електронного урядування», «електронна демократія», «електронний парламент», «інформаційно-комунікаційні технології». Історія виникнення е-урядування. Основні фактори впливу на розвиток та впровадження електронного урядування. Електронне урядування як одна з базових технологій інформаційного суспільства та етап впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність особи, суспільства та держави. Зв'язок між інформатизацією та електронним урядуванням. Стратегії розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Міжнародні та національні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Зв'язок електронного урядування з міжнародною ініціативою «Партнерство «Відкритий уряд». Основні принципи електронного урядування. Основні цілі та стратегічні завдання електронного урядування як невід'ємні компоненти державної політики в сфері електронного урядування. Сутність принципів: співробітництва та партнерства,

прозорості та відкритості влади, конфіденційності та інформаційної безпеки, єдиних технічних стандартів і взаємної сумісності, орієнтованості на інтереси та потреби споживачів послуг, підконтрольності та підзвітності органів державної влади та місцевого самоврядування громадянам, суспільству та бізнесу, принцип першої особи.

Етапи впровадження електронного урядування в Україні, їх зміст, а також підходи до процесу етапізації, що застосовуються в інших країнах. Ризики впровадження електронного урядування. Пілотний проект як інструмент зменшення рівня ризику. Досвід впровадження пілотного проекту е-урядування в Україні. Моделі електронного урядування. Головні умови успішного впровадження е-урядування: політичні, організаційні, техніко-технологічні, нормативно-правові, фінансово-економічні. Кадрові аспекти впровадження та функціонування електронного урядування. Стратегія державної кадрової служби України на 2012-2020 роки. 6 Нормативно-правове забезпечення електронного урядування. Система законодавчих актів з електронного урядування. Загальносвітові тенденції як фактор впливу на е-урядування: глобалізація, розвиток світового інформаційного суспільства, зростання складності та невизначеності, а також кількості та рівня загроз, у тому числі, в інформаційній сфері.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Визначте основні поняття курсу: «Електронне урядування», «Електронна демократія», «Інформаційне суспільство», «Інформація», «Доступ до інформації та знань», «Інформаційна система (ІС)», «Інформаційні мережі», «Інформаційна технологія (ІТ)», «Інформаційний портал», «Інформаційний продукт (продукція)» та «Інформаційне середовище електронного урядування» та «Електронні адміністративні послуги».
2. Охарактеризуйте перелік послуг, які надаються за допомогою системи "Електронний Уряд".
3. Визначте сутність теорії нового державного менеджменту (new public management).
4. Які основні об'єктивні передумови виникнення теорії політичних мереж.?
5. Визначте цілі Концепції розвитку електронного урядування в Україні.
6. Розкрийте характерні особливості історії виникнення та етапів створення е-урядування.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>

Семінар № 2

ТЕМА 3. ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ТА ЕЛЕКТРОННА ДЕРЖАВА.

(2 год.)

План заняття

1. Електронна демократія: сутність, мета, завдання.
2. Категорійно-понятійний апарат електронної демократії.
3. Демократичне суспільство та правова держава.
4. Участь громадян, громадських організацій та суб’єктів господарювання у формуванні державної політики.
5. Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Короткий теоретичний коментар до теми

Електронна демократія: сутність, мета, завдання. Категорійно-понятійний апарат електронної демократії. Демократичне суспільство та правова держава як обов’язкові умови електронної демократії та електронного урядування. Докорінне переосмислення ролі і функцій органів державної влади та місцевого самоврядування. Оцінка та контроль діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з боку суспільства та бізнесу за допомогою технологій

електронного урядування. Участь громадян, громадських організацій та суб'єктів господарювання у формуванні державної політики. Новітні форми залучення громадян до процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство. Електронне громадське обговорення проектів нормативно-правових актів та інших документів, що мають значне суспільне значення. Електронна взаємодія громадських рад з відповідними органами виконавчої влади та місцевого самоврядування. Модель надання державних послуг громадянам електронними каналами. Пріоритетні напрями розвитку електронних консультацій з громадянами. Технологічні, організаційні, політичні аспекти електронної демократії. Співвідношення електронної демократії та електронного урядування на практиці. Електронна демократія як атрибут захисту громадянами своїх інтересів і визначених форм співпраці з державою за допомогою технологій електронного урядування.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Поясніть категорійно-понятійний апарат електронної демократії..
2. Які передумови сприяли переосмисленню ролі і функцій органів державної влади та місцевого самоврядування?
3. Які основні моделі надання державних послуг громадянам електронними каналами?
4. Дайте стислу процесу прийняття рішень: е-охоплення, е-включення, е-участь, е-партнерство.
5. Дайте стислу характеристику співвідношенню електронної демократії та електронного урядування на практиці
6. Дайте стислу характеристику електронній демократії як атрибуту захисту громадянами своїх інтересів і визначених форм співпраці з державою за допомогою технологій електронного урядування.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.

4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>

Семінар № 3

ТЕМА 4. ЕЛЕКТРОННЕ УРЯДУВАННЯ ЯК ОBOB'ЯЗKOBA УMOBA РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ.

(2 год.)

План заняття

1. Електронні вибори як елемент представницької демократії
2. Електронне голосування як засіб зміцнення демократії.
3. Автоматизація процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії.

Короткий теоретичний коментар до теми

Електронні вибори як елемент представницької демократії. Впровадження порталів для інтерактивного голосування з інформацією про партійні програми та дискусійними форумами. Електронне голосування як засіб зміцнення демократії. Переваги та недоліки електронного голосування. Електронний парламент. Автоматизація процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії. Електронне звернення громадян. Проблеми цифрової нерівності в контексті розбудови інформаційного суспільства та розвитку електронного урядування. Основні причини виникнення цифрової нерівності у суспільстві. Шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Охарактеризуйте передумови впровадження порталів для інтерактивного голосування з інформацією про партійні програми та дискусійними форумами.
2. Які переваги та недоліки електронного голосування.?
3. Визначте мету автоматизації процесів функціонування парламенту як пріоритетний напрям електронної демократії.
4. Якою є структура електронного парламенту?

5. Розкрийте суть основних причин виникнення цифрової нерівності у суспільстві.
6. Яким є шляхи подолання цифрової нерівності в Україні та світі.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>

Семінар № 4

ТЕМА 5. ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ТА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

(2 год.)

План заняття

1. Загальні основи державної політики. Суб’єкти та об’єкти державної політики України.
2. Особливості інформаційно-технологічної інфраструктури.
3. Модель та стратегії державного управління в умовах інформаційного суспільства та електронного урядування.

Короткий теоретичний коментар до теми

Загальні основи державної політики. Суб’єкти та об’єкти державної політики України. Основні функції державного управління та місцевого самоврядування за умов електронного урядування, їх характеристика, умови забезпечення виконання

та структура. Особливості інформаційно-технологічної інфраструктури. Концепція та стратегія розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Програма «Інформація для всіх». Вихідні фактори формування та зміни змісту функцій державного управління та місцевого самоврядування при електронному урядуванні. Модель та стратегії державного управління в умовах інформаційного суспільства та електронного урядування. Передумови та проблеми впровадження електронного урядування.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Назвіть основні загальні основи державної політики.
2. Визначте основні функції державного управління та місцевого самоврядування за умов електронного урядування, їх характеристика, умови забезпечення виконання та структура.
3. Опишіть особливості інформаційно-технологічної інфраструктури.
4. Опишіть концепцію та стратегію розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Програма «Інформація для всіх».
5. Опишіть основні характеристики програми «Інформація для всіх»..
6. Опишіть основні фактори формування та зміни змісту функцій державного управління та місцевого самоврядування при електронному урядуванні.
7. Визначте основні моделі та стратегії державного управління в умовах інформаційного суспільства та електронного урядування
8. Охарактеризуйте передумови та проблеми впровадження електронного урядування.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жиляєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне

будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>

Семінар № 5

ТЕМА 6. СИСТЕМИ ОЦІНЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

(2 год.)

План заняття

1. Основні системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
2. Система індикаторів SIBIS. Система індикаторів WSIS.
3. Загальні положення індексів оцінки розвитку інформаційного суспільства.

Короткий теоретичний коментар до теми

Основні системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування. Система індикаторів SIBIS. Система індикаторів WSIS. Загальні положення індексів оцінки розвитку інформаційного суспільства. Основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства: індекс цифрового доступу (Digital Access Index); індекс цифрових можливостей (Digital Opportunity Index); індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index); індекс інформаційного суспільства (Information Society Index); індекс цифрового поділу (Digital Divide Index); індекс поширеності ІТ (ICT Diffusion Index); індекс розвитку ІТ (ICT Development Index); індекс готовності до електронного уряду (e-Government Readiness Index); індекс електронної участі (e-Participation Index). Місце України за різними міжнародними індексами розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Становлення системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
2. Загальні положення індексів оцінки розвитку інформаційного суспільства.
3. Охарактеризуйте основні індекси рівня розвитку інформаційного суспільства: індекс цифрового доступу (Digital Access Index); індекс цифрових

можливостей (Digital Opportunity Index); індекс мережевої готовності (Networked Readiness Index); індекс інформаційного суспільства (Information Society Index); індекс цифрового поділу (Digital Divide Index); індекс поширеності ІТ (ICT Diffusion Index); індекс розвитку ІТ (ICT Development Index); індекс готовності до електронного уряду (e-Government Readiness Index); індекс електронної участі (e-Participation Index).

4. Визначте Місце України за різними міжнародними індексами розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.

2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2010. – 312 с.

3. Машкаров Ю.Г. Електронне врядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.

4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php10>. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

Семінар № 6

ТЕМА 7. ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

ТЕМА 8. ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ У СВІТОВУ ІНФОРМАЦІЙНУ СПІЛЬНОТУ.

(2 год.)

План заняття

1. Основні підходи та моделі до побудови електронного уряду.

2. Архітектура електронного уряду.
3. Елементи електронного уряду
4. Сучасні інфраструктури електронної ідентифікації та авторизації громадян.
5. Прикладні системи, що забезпечують окремі сервіси та послуги е-уряду.
6. Єдиний інформаційний простір як сукупність стандартизованих технологій.
7. Формування національних інформаційних ресурсів і їх реєстрів.

Короткий теоретичний коментар до теми

Основні підходи та моделі до побудови електронного уряду. Архітектура електронного уряду. Елементи електронного уряду. Портали – основна інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні. Особливості побудови порталів органів влади в світі. Портал державних послуг Російської федерації. Портал електронного уряду Казахстану. Мережева інфраструктура е-уряду країн Євросоюзу. Системи міжвідомчої електронної взаємодії уряду. Сучасні інфраструктури електронної ідентифікації та авторизації громадян. Електронні ідентифікаційні карти. Застосування електронного цифрового підпису. Унікальні персональні номери як засіб ідентифікації громадян. Електронні паспорти. Прикладні системи, що забезпечують окремі сервіси та послуги е-уряду. Системи пересилання електронних документів і поштових повідомлень між громадянами, бізнесом, органами державної влади та місцевого самоврядування. Системи електронних платежів. Системи забезпечення прийняття рішень та системи забезпечення управління державного апарату. Інформаційно-аналітичні системи забезпечення прийняття рішень. Електронна пошта для державних службовців. Електронні архіви та управління документами. Національні облікові системи (реєстри, кадастри та ін.). Інформаційні системи для регіональних і місцевих органів влади та місцевого самоврядування. Впровадження елементів електронного урядування в Україні. Загальнодержавні проекти з електронного урядування. Регіональні ініціативи з розвитку електронного урядування. Проекти «Електронне село», «Електронне місто», «Електронний регіон», «Прозорий офіс» тощо. Поняття, мета, основні завдання та результати впровадження інформаційної системи «Електронний уряд». Принципи розробки та функціонування інформаційної системи «Електронний уряд». Переваги та перспективи державних установ, які впроваджують технології електронного урядування.

Єдиний інформаційний простір як сукупність стандартизованих технологій. Напрями розвитку національних інфраструктур і систем. Інтеграція і стандартизація міжгалузевих інформаційних систем. Упровадження ефективних відомчих інформаційних систем. Стратегія розвитку фінансових інформаційних систем. Формування національних інформаційних ресурсів і їх реєстрів.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Проблеми побудови порталів органів влади в світі.
2. У чому принципова відмінність побудови порталів органів влади в світі?
3. Проаналізуйте проекти «Електронне село», «Електронне місто», «Електронний регіон», «Прозорий офіс» тощо.
4. Що ви знаєте про переваги застосування електронного цифрового підпису.?
5. Що ви знаєте про принципи розробки та функціонування інформаційної системи «Електронний уряд».?
6. У чому головна відмінність інтеграції і стандартизації міжгалузевих інформаційних систем.?
7. Особливості упровадження ефективних відомчих інформаційних систем..
8. Стратегія розвитку фінансових інформаційних систем.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php10>. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

Семінар № 7

ТЕМА 9,10. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.

(2 год.)

План заняття

1. Сучасні проблеми вдосконалення законодавчого забезпечення національної політики з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні.
2. Основні напрями аналізу державної політики розбудови системи е-урядування.
3. Основні політичні концепції національної модернізації на основі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Короткий теоретичний коментар до теми

Особливості розвитку національної правової системи та сучасні проблеми вдосконалення законодавчого забезпечення національної політики з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні. Національні програми реформ як складові розбудови сучасної національної системи е-урядування. Основні напрями аналізу державної політики розбудови системи е-урядування. Критичні фактори успіху при впровадженні е-уряду. Основні політичні концепції національної модернізації на основі впровадження інформаційно-комунікаційних технологій: 1) інформатизації; 2) ініціатива «Відкритого уряду»; 3) е-урядування; 4) інформаційного суспільства; 5) розвитку громадянського суспільства, якому потенційно притаманний елемент запровадження е-демократії.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Що являє собою національна політика з розвитку інформаційного суспільства, інформатизації та електронного урядування в Україні?
2. Які основні напрями аналізу державної політики розбудови системи е-урядування?
3. У чому полягають критичні фактори успіху при впровадженні е-уряду?
4. Поняття «Відкритого уряду».
5. Охарактеризуйте основні інформаційно-комунікаційні технології: 1) інформатизації; 2) ініціатива «Відкритого уряду»; 3) е-урядування; 4)

інформаційного суспільства; 5) розвитку громадянського суспільства, якому потенційно притаманний елемент запровадження е-демократії.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне врядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php10>. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

Семінар № 8

ТЕМА 11. ІНФОРМАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

(2 год.)

План заняття

1. Концепція, архітектура та складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування.
2. Телекомунікаційні та інформаційно-комунікаційні системи.
3. Державна політика з регулювання розвитку телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем.
4. Електронний документообіг як технологічна основа взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування, громадян та бізнесу в умовах електронного урядування.

5. Підходи до організації документообігу і технології діловодного процесу.
6. Механізми організації процесу проходження документів у системі документообігу установи.

Короткий теоретичний коментар до теми

Концепція, архітектура та складові інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування. Основні завдання створення інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування. Телекомунікаційні та інформаційно-комунікаційні системи. Категорійно-понятійний апарат з питань телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем. Державна політика з регулювання розвитку телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем. Класифікація систем. Законодавче забезпечення. Стан та тенденції розвитку телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем в Україні. Електронний документообіг (ЕДО). Категорійно-понятійний апарат з питань електронного документообігу. Електронний цифровий підпис. Категорійно- 10 понятійний апарат електронного цифрового підпису. Основи формування та надання електронного цифрового підпису (ЕЦП). Національна система електронного цифрового підпису, її організаційна структура, функції та завдання суб'єктів Національної системи ЕЦП. Стан та перспективи розвитку Національної системи ЕЦП. Нормативно-правова база з питань ЕЦП. Типові організаційно-технологічні рішення – пріоритетний напрям впровадження електронного урядування. Електронне міністерство, електронний регіон, електронне місто, електронна установа тощо. Центри колективного доступу громадян, електронні приймальні. Інтернет як основа електронного урядування. Державна політика розвитку Інтернет в Україні. Сучасний стан та перспективи розвитку Інтернет в Україні.

Електронний документообіг як технологічна основа взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування, громадян та бізнесу в умовах електронного урядування. Класифікація систем ЕДО за принципами побудови та за призначенням. Державна політика та державне управління з впровадження ЕДО. Основні характеристики системи ЕДО та вимоги до них. Законодавство з питань ЕДО. Стан впровадження ЕДО в органах державної влади та місцевого самоврядування, основні проблеми та шляхи їх вирішення. Підходи до організації документообігу і технології діловодного процесу. Механізми організації процесу проходження документів у системі документообігу установи.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Основні завдання створення інформаційно-технологічної інфраструктури електронного урядування.
2. Охарактеризуйте категорійно-понятійний апарат з питань телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем.
3. Яким є стан та тенденції розвитку телекомунікаційних та інформаційно-комунікаційних систем в Україні?
4. Класифікація систем ЕДО за принципами побудови та за призначенням.
5. У чому полягає суть державної політики та державного управління з впровадження ЕДО?
6. Які існують системи ЕДО та вимоги до них?

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php10>. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

Семінар № 9

ТЕМА 13. ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ.

ТЕМА 14. ЕЛЕКТРОННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ.

(2 год.)

План заняття

1. Роль інформації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні.
2. Методологія, технологія та організація процесу інформаційно-аналітичної діяльності.
3. Основні проблеми становлення єдиного національного інформаційного простору та його інтеграції в світовий інформаційний простір.
4. Основні ознаки адміністративних послуг, принципи надання та види адміністративних послуг та їх класифікація.
5. Приклади успішного впровадження е-урядування в Україні.

Короткий теоретичний коментар до теми

Роль інформації в державному управлінні та місцевому самоврядуванні. Нормативно-правова база з питань інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади, зокрема з питань формування та реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства та е-урядування. Основні поняття та терміни, що використовуються в інформаційно-аналітичній діяльності. Типи і види аналітичних документів, що застосовуються в публічному управлінні. Методологія, технологія та організація процесу інформаційно-аналітичної діяльності. Стратегічний аналіз та стратегічний моніторинг в публічному управлінні. Системний підхід, системний аналіз та системне мислення. Стан системи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління і місцевого самоврядування. Інформаційні ресурси. Категорійно-понятійний апарат з питань електронних інформаційних ресурсів. Державна політика та державне управління з питань електронних інформаційних ресурсів. Стан національних електронних інформаційних ресурсів в Україні та тенденції їх розвитку. Основні проблеми становлення єдиного національного інформаційного простору та його інтеграції в світовий інформаційний простір. Класифікація 11 електронних інформаційних ресурсів. Організаційна структура електронних інформаційних ресурсів. Електронні інформаційні ресурси органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Національний депозитарій електронних інформаційних ресурсів. Нормативно-правова база з питань електронних інформаційних ресурсів.

Базові поняття: адміністративний акт; адміністративна послуга; адміністративний орган; запит про надання адміністративної послуги; «Єдине вікно»; муніципальні послуги; одержувач адміністративної послуги; публічні послуги; реєстр адміністративних послуг; собівартість адміністративної послуги; стандарт адміністративної послуги; суб'єкт надання адміністративних послуг.

Нормативно-правова база з надання адміністративних послуг. Класична модель е-урядування. Основні ознаки адміністративних послуг, принципи надання та види адміністративних послуг та їх класифікація. Елементарні та композитні адміністративні послуги. Послуги для бізнесу. Послуги для громадян. Послуги органам влади. Досвід провідних країн світу з впровадження адміністративних послуг. Критерії оцінювання якості та стандартів надання адміністративних послуг в Україні та в країнах Європейського союзу. Проблеми надання адміністративних послуг в Україні. Основні напрями з удосконалення надання електронних адміністративних послуг в Україні. Проект закону України про адміністративні послуги. Приклади успішного впровадження е-урядування в Україні.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Проаналізуйте нормативно-правову базу з питань інформаційно-аналітичного забезпечення органів публічної влади.
2. Охарактеризуйте стан системи інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління і місцевого самоврядування.?
3. Назвіть та охарактеризуйте основні базові поняття: адміністративний акт; адміністративна послуга; адміністративний орган; запит про надання адміністративної послуги; «Єдине вікно»; муніципальні послуги; одержувач адміністративної послуги; публічні послуги; реєстр адміністративних послуг; собівартість адміністративної послуги; стандарт адміністративної послуги; суб'єкт надання адміністративних послуг..
4. Проаналізуйте позитивний досвід провідних країн світу з впровадження адміністративних послуг
5. Що містить Проект закону України про адміністративні послуги?

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в

діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php10>. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

Семінар № 10

ТЕМА 15. УПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВНИХ УСТАНОВ.

ТЕМА 16,17. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В ЕЛЕКТРОННОМУ УРЯДУВАННІ. СИСТЕМА ОРГАНІВ ВЛАДИ, ЩО ВІДПОВІДАЮТЬ ЗА ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ ТА ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ

(2 год.)

План заняття

1. Принципи і моделі управління суб'єктами господарської діяльності.
2. Державна політика інформаційної безпеки.
3. Функції та завдання системи захисту інформації в електронному урядуванні, її основних суб'єктів.

Короткий теоретичний коментар до теми

Принципи і моделі управління суб'єктами господарської діяльності. Методології планування потреб державних установ у фінансових, матеріальних та кадрових ресурсах. Основні контури комплексної інформаційної системи управління установою. Концепція конфігурації прикладних рішень та механізми управління операційною діяльністю установ. Реалізація кадрової політики установи та автоматизація служб управління персоналом. Розвиток національного сегмента мережі Інтернет та інформаційної інфраструктури.

Державна політика інформаційної безпеки. Нормативно-правова база з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації. Загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, електронного урядування. Основні принципи та задачі захисту інформації в електронному урядуванні. Пріоритетні напрями забезпечення захисту інформації в електронному урядуванні.

Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації. Функції та завдання системи захисту інформації в електронному урядуванні, її основних суб'єктів. Технології захисту інформації. Національна система конфіденційного зв'язку: призначення, основні завдання, стан впровадження. Електронне урядування в умовах криз, надзвичайних ситуацій, особливого періоду. Досвід забезпечення інформаційної безпеки країн ЄС в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій.

Питання, що виносяться на обговорення

1. Проаналізуйте основні контури комплексної інформаційної системи управління установою.
2. Проаналізуйте Категорійно-понятійний апарат з питань інформаційної безпеки та захисту інформації.
3. Охарактеризуйте загрози особі, суспільству та державі, обумовлені впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема, електронного урядування.
4. Назвіть основні принципи та задачі захисту інформації в електронному урядуванні.
5. Якими є пріоритетні напрями забезпечення захисту інформації в електронному урядуванні.
6. Проаналізуйте досвід забезпечення інформаційної безпеки країн ЄС в умовах впровадження новітніх інформаційних технологій.

Список рекомендованої літератури

1. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилиєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012.
2. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2010. – 312 с.
3. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В. Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. –292с.
4. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування / А. О. Серенок // Державне будівництво [Електронне видання]. – 2008. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>¹⁰. Барабашев Г. В. Местное самоуправление / Г. В. Барабашев. – М.: Изд-во МГУ, 1996. – 352 с.

**ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ
«КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ»
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОЧНОЇ/ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Варіант 1

1. Перелік послуг, які надаються за допомогою системи "Електронний Уряд".
2. Стадії надання веб-послуг в системі електронного урядування.
3. Основні переваги системи електронного документообігу.

Варіант 2

1. Історія виникнення та етапи створення е-урядування.
2. Основні ІТ-індекси стану розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
3. Характеристика суб'єктів електронного документообігу в Україні.

Варіант 3

1. Сутність теорії нового державного менеджменту (new public management).
2. Основні підходи та моделі побудови електронного уряду у зарубіжних країнах.
3. Поняття «Електронний підпис», «Електронний цифровий підпис» та їх зміст.

Варіант 4

1. Сутність теорії політичних мереж.
2. Базові моделі побудови е-уряду у зарубіжних країнах.
3. Національна система електронного цифрового підпису та механізм ЕЦП.

Варіант 5

1. Міжнародні та національні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
2. Основні заходи програми — Електронна Україна для широкого впровадження системи електронного уряду в Україні.
3. Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування.

Варіант 6

1. Цілі Концепції розвитку електронного урядування в Україні.
2. Основні складові інформаційної системи «Електронний уряд» в Україні.
3. Інформаційні ресурси міністерств України, які встановлені законодавчими актами.

Варіант 7

1. Етапи впровадження електронного урядування в Україні.
2. Телекомунікаційне середовище (мережева інфраструктура) е-уряду.
3. Електронні адміністративні послуги: поняття та види.

Варіант 8

1. Основні модулі електронного уряду в західних країнах.
2. Основні прикладні системи, що забезпечують окремі е-сервіси та послуги е-уряду в Україні.
3. «Єдине вікно» - організаційна форма надання адміністративних послуг.

Варіант 9

1. Континентально-європейська модель електронного урядування.
2. Впровадження елементів електронного урядування в Україні: загальна характеристика.
3. Модель надання органами влади громадянам державно-управлінських послуг через єдиний портал.

Варіант 10

1. Англо-американська модель (США, Канада, Велика Британія) електронного урядування.
2. Побудова та інтеграція єдиного інформаційного простору України в світове інформаційне суспільство.
3. Реєстр та стандарти адміністративних послуг в Україні.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ» ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОЧНОЇ/ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

1. Визначте поняття «електронне урядування»:

а) •стан розвитку суспільних відносин (форма організації суспільства), де громадяни та бізнес залучаються до процесу державного управління та державотворення, а також до місцевого самоврядування за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій;

б) •форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян;

в) •суспільство, орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток, у якому кожен міг би створювати й накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися та обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному й особистому розвитку та підвищуючи якість життя;

г) єдина інфраструктура міжвідомчої автоматизованої інформаційної взаємодії органів державної влади й органів місцевого самоврядування між собою, із громадянами та суб'єктами господарювання;

2. Яке нове глобальне інформаційно-комунікаційне середовище життя, спілкування і виробництва формується на засадах інформаційних мереж:

- а) інформація;
- б) інформаційна система;
- в) інфосфера;
- г) інформаційне середовище.

3. Визначте послідовність переходу до електронного урядування:

а) можливість отримання адміністративних послуг через Інтернет: отримання ліцензій, дозволів, подання податкових декларацій, сплата штрафів, звернення за соціальними пільгами тощо. Це, у свою чергу, вимагає підвищення безпеки інфраструктури — е-урядування, що можна, як правило, досягти шляхом застосування електронних підписів і сертифікатів, а також смарт-карт;

б) органи влади починають використовувати Інтернет;

в) органи влади можуть створювати спеціальні веб-портали, які б дозволили громадянам переходити від однієї служби до іншої без необхідності знову посвідчувати свою особу. Інформація і послуги можуть бути тематично згруповані

за життєвими ситуаціями або за конкретними галузями і в такому вигляді надані громадянам;

г) надають повну динамічну інформацію з можливістю пошуку за базами даних і службою відповідей на посилання електронною поштою;

д) надання органами влади інтерактивних послуг, які дозволяють громадянам, зайшовши на відповідний офіційний веб-сайт, заповнити різноманітні форми, бланки, ставити запитання, призначати зустрічі, шукати роботу тощо;

1 - ; 2 - ; 3 - ; 4 - ; 5 - ;

4. Скільки етапів виділено в «Концепції розвитку електронного урядування в Україні»:

а) III етапи;

б) IV етапи;

в) II етапи;

г) V етапів;

5. Основні зусилля спрямовані на впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти та культури, притаманні моделі е-урядування:

а) Англо-американська модель;

б) Континентально-європейська модель;

в) Азіатська модель;

г) усе зазначене;

6. Підберіть вірне визначення принципів створення і функціонування інформаційної системи «Електронний уряд»:

1. Принцип системності;

2. Принцип розвитку;

3. Принцип сумісності;

4. Принцип стандартизації;

5. Принцип ефективності;

а) забезпечує стандартизацію інформаційної системи та її складових для мінімізації всіх видів витрат, уніфікації прийомів, методів та інструкцій, якими керується користувач при роботі з системою;

б) передбачає встановлення між структурними елементами інформаційної системи зв'язків, які забезпечують цілісність функцій та проблем управління та діяльності державних органів;

в) означає раціональне співвідношення між витратами на створення інформаційної системи — Електронний уряд і цільовими ефектами, досягнутими завдяки її функціонуванню, причому вони можуть мати не тільки грошову форму, а й форму економії часу, підвищення якості та зручності державних послуг;

г) означає, що при створенні системи мають бути реалізовані інформаційні інтерфейси, завдяки яким вона може взаємодіяти з іншими системами згідно з

установленими правилами (наприклад з аналогічними системами країн СНД та ЄС);

д) враховує можливість поповнення й оновлення функцій та складу інформаційної системи — Електронний уряд без порушення її функціонування;

7. Яке друге значення притаманне поняттю «електронна демократія»:

- а) економічна демократія;
- б) інтерактивна демократія;
- в) віртуальна демократія;
- г) соціальна демократія;

8. Підібрати вірне визначення або тлумачення:

- 1. Е-парламент;
- 2. Е-законодавство;
- 3. Е-правосуддя;
- 4. Е-посередництво;
- 5. Е-середовище.

а) це використання ІКТ з метою пошуку засобів вирішення спорів без фізичної присутності сторін, що сперечаються: посередниками можуть служити електронні інструменти;

б) це використання ІКТ в юридичній сфері всіма зацікавленими сторонами з метою підвищення ефективності та якості державних служб, зокрема, для приватних осіб і підприємств;

в) це використання ІКТ задля аналізу й захисту оточуючого середовища, просторового планування та раціонального користування природними ресурсами;

г) це використання ІКТ зібраннями вибраних представників (депутатами), а також політичними та публічними службовцями з метою активізації залучення громадян до законотворчої діяльності;

д) це використання ІКТ для коментування, обговорення, складання, структурування, форматування, виправлення, голосування та видання законів та нормативно-правових актів, прийнятих представницькими органами.

9. В якому році була прийнята Миколаївською міською радою Програма «Електронне управління та електронна демократія в м. Миколаєві»:

- а) 2005 р.;
- б) 2008 р.;
- в) 2010 р.;
- г) 2015 р.;

10. Ознаками демократичного парламенту є:

- а) •представницький;
- б) •прозорий;
- в) •доступний;
- г) •підзвітний;

д) усе зазначене.

11. «Середовище, де здійснюється формування, збір, зберігання та розповсюдження інформації, інформаційна взаємодія підрозділів, дослідницької служби і користувачів систем аналітичної підтримки», це :

- а) інформаційно-аналітичний простір парламенту;
- б) інформаційно-аналітичний ресурс;
- в) інфраструктура інформаційно-аналітичного простору;
- г) електронна система виборів.

12. Підібрати вірне визначення або тлумачення:

- 1. Державна політика;
- 2. Цільові програми;
- 3. Державна політика інформатизації;
- 4. Державна інформаційна політика;
- 5. Національна інформаційна політика;

а) це пов'язаний ресурсами, виконавцями і строками здійснення комплекс науково-дослідних, дослідно-конструкторських, виробничих, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших заходів, які забезпечують ефективне вирішення завдань у сфері державного, економічного, екологічного, соціального й культурного розвитку держави;

б) це сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та використанню інформації;

в) це курс дій, тобто не одне певне рішення, дія чи реакція, а ретельно розроблений підхід або стратегія;

г) сукупність напрямів і способів діяльності держави для створення, зміцнення та сприяння нормативно-правового, методичного, науково-технічного, організаційного, фінансового та матеріально-технічного, захисного (оборонного) забезпечення та встановлення загальнодержавних пріоритетів розвитку інформаційного середовища і створення умов переходу до інформаційного суспільства;

д) стратегія, напрями і завдання держави у сфері збирання, зберігання, використання та поширення інформації та інформаційних ресурсів у суспільстві.

13. Суб'єктами управління у державному управлінні є:

- а) органи виконавчої влади;
- б) суспільство;
- в) органи виконавчої влади, керівники і керівний склад цих органів;
- г) сектори державного управління.

14. За допомогою яких зв'язків здійснюється взаємодія суб'єктів та об'єктів управлінських відносин:

- а) прямий та зворотний;
- б) внутрішній та зовнішній;

- в) формальний і неформальний;
- г) предметний і технологічний;

15. Загальними функціями державного управління є:

- а) планування;
- б) прийняття рішень;
- в) мотивація;
- г) організація;
- д) комунікація;
- е) контроль;
- е) усе зазначене.

16. Центральним органом з розвитку інформаційного суспільства є:

- а) Мінфін;
- б) Нацбанк;
- в) ПФУ, ФСС;
- г) Кабінет Міністрів України.

17. Починаючи з якого року щорічно оцінюється та оприлюднюється в доповідях ООН «індекс готовності країн світу до електронного уряду»:

- а) 2000 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 2003 р.;
- г) 2008 р.

18. За скількома стадіями розраховується індекс використання веб-послуг:

- а) III стадії;
- б) IV стадії;
- в) V стадій;
- г) VII стадій.

19. На основі моделі з пріоритетним забезпеченням держапарату ефективними засобам прийняття управлінських рішень та надання адміністративних послуг, побудовані електронні уряди таких країн, як:

- а) Бразилія, Індія, Нігерія;
- б) Японія, Південна Корея, Сінгапур;
- в) Швейцарія;
- г) США, Канада, Мексика.

20. За допомогою якої моделі будувалися електронні уряди в скандинавських країнах, Японії, Південній Кореї, Сінгапурі:

- а) перехідні моделі;
- б) модель з пріоритетним забезпеченням держапарату ефективними засобам прийняття управлінських рішень та надання адміністративних послуг;

- в) модель максимального забезпечення рівня доступності до е-сервісів та контролю за владою;
- г) усе зазначене.

21. Визначити послідовність етапів побудови будь-яких інформаційних систем:

- а) визначити ступінь деталізації архітектури;
- б) визначити, як буде використовуватися архітектура інформаційних систем;
- в) визначити межі та масштаб архітектури;
- г) вибрати продукти та моделі опису архітектури.

1 етап - ; 2 етап - ; 3 етап - ; 4 етап - ;

22. Загальнодоступним державним веб-ресурсом, який забезпечує у зручній інтерактивній формі електронний діалог громадян, бізнесу та влади, є:

- а) портал;
- б) ЕЦП;
- в) старт-карта;
- г) інформаційно-комунікаційні технології.

23. Електронна ідентифікація та авторизація включає:

- а) пошукові інструменти;
- б) •сертифікат, який використовується для аутентифікації та сертифікат цифрового підпису;
- в) доступ до необхідних документів, баз даних, сервіс додатків;
- г) доступ до каталогів і довідників, включаючи адресні книги;

24. Впровадження елементів електронного урядування на загальнодержавному рівні почалося у:

- а) 2000-2001 рр.;
- б) 2003-2005 рр.;
- в) 2008-2009 рр.;
- г) 2010-2012 рр.

25. «Сукупність стандартизованих технологій обміну інформацією і даними, ведення і використання інформаційних баз і банків даних, інформаційної безпеки, інформаційно - комунікаційних систем і мереж, які функціонують на основі єдиних принципів і за загальними правилами і стандартами, які забезпечують інформаційну взаємодію організацій і громадян, а також задоволення їх інформаційних потреб», це:

- а) телекомунікаційне середовище;
- б) система електронного декларування;
- в) інформаційно-аналітична система;
- г) єдиний інформаційний простір.

26. Підібрати вірне визначення або тлумачення:

1) національні системи	а) Електронна податкова служба, Електронна митниця, Електронний земельний кадастр, Електронне право, Електронне голосування;
2) міжгалузеві системи	б) Законодавча система, Комунікаційна інфраструктура, Інфраструктура цифрового підпису і документообігу, Електронний уряд;
3) відомчі системи	в) електронний паспорт, Електронні ідентифікаційні картки: державні, регіональні, бізнес-вживання, Уніфіковані стандарти, Єдині реєстри;

27. Коли був прийнятий Закон України «Про інформацію»:

- а) 01.02.1995;
- б) 30.10.1997;
- в) 17.12.1998;
- г) 26.08.1996;

28. Які групи центральних органів виконавчої влади виділено Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» (17.03.2011 р. №3166-VI):

- а) міністерство;
- б) агентство;
- в) служба;
- г) інспекція;
- д) центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом;
- є) усе зазначене.

29. Підібрати вірне визначення поняттю «інформаційний простір»:

- а) загальне телекомунікаційне середовище, що базується на єдиних технічних стандартах та взаємній сумісності;
- б) окрема технологічна складова та інформаційний ресурс (у складі єдиного порталу органів влади, порталу адміністративних послуг, у тому числі, з послугою приймання електронної звітності та звернень громадян-комунікацій з громадянами);
- в) сукупність інформаційної інфраструктури, інформаційних ресурсів, технологій та регламентів використання інформаційних ресурсів;
- г) створення спеціальних центрів (пунктів) надання інформаційних послуг, центрів обслуговування населення (кол-центрів), веб-порталів надання послуг.

30. З яких головних компонентів складається єдиний інформаційний простір:

- а) інформаційні ресурси;
- б) організаційні структури;

- в) засоби інформаційної взаємодії громадян і організацій;
- г) усе зазначене.

31. Підібрати вірне визначення або тлумачення:

- 1) Телекомунікаційна система а) сукупності телекомунікаційних та інформаційних систем, забезпечують взаємодію різних інформаційних систем;
- 2) Інформаційна система б) організаційно-технічна система, що реалізує технологію обробки інформації за допомогою засобів обчислювальної техніки та програмного забезпечення;
- 3) Інтегрована система в) сукупність двох або кількох взаємопов'язаних інформаційних та (або) телекомунікаційних систем, в якій функціонування однієї (кількох) з них залежить від результатів функціонування іншої (інших) таким чином, що цю сукупність у процесі взаємодії можна розглядати як єдину систему;
- 4) Телекомунікаційні мережі г) організаційно-технічна система, що реалізує технологію інформаційного обміну за допомогою технічних і програмних засобів шляхом передавання та приймання інформації у вигляді сигналів, знаків, звуків, зображень чи іншим чином.

32. Які ключові складові містить робоча географічна інформаційна система (ГІС):

- а) апаратні засоби;
- б) програмне забезпечення;
- в) дані;
- г) виконавці;
- д) методи;
- е) усе зазначене.

33. «Сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів», це:

- а) електронний документообіг;
- б) електронний документ;
- в) документопотік внутрішніх документів;
- г) документопотік вхідних документів.

34. За допомогою якого ключа перевіряється електронний цифровий підпис (ЕЦП):

- а) особистого;
- б) закритого;
- в) відкритого;
- г) внутрішнього.

35. Яка подія може призвести до несанкціонованого використання особистого ключа:

- а) компрометація особистого ключа;
- б) акредитація;
- в) блокування сертифіката ключа;
- г) посилення сертифіката ключа.

36. Національну систему електронного цифрового підпису складають:

- а) центри сертифікації ключів;
- б) акредитовані центри сертифікації ключів;
- в) центральний засвідчувальний орган;
- г) засвідчувальний центр органу виконавчої влади або іншого державного органу;
- д) контролюючий орган;
- е) усе зазначене.

37. До яких ресурсів відносяться державні реєстри, кадастри, електронні бази даних, портали та сайти органів влади:

- а) інформаційні ресурси Міністерств України;
- б) інформаційні ресурси органів державної влади;
- в) національні електронні ресурси;
- г) електронні інформаційні ресурси.

38. З чого починається перехід до електронного урядування:

- а) організацією ефективного використання інформаційних ресурсів;
- б) представлення діяльності органів влади на офіційних владних веб-сайтах та веб-порталах у мережі Інтернет;
- в) можливості спільного використання інформації;
- г) організацією системи збору, зберігання, обробки графічно "прив'язаної" інформації про всі об'єкти управління.

39. Надання державно управлінських послуг громадянам передбачається через:

- а) єдине вікно;
- б) державний реєстр баз персональних даних;
- в) сайти центральних органів виконавчої влади;
- г) реєстр адміністративних послуг;

40. У якому році Урядом схвалено «Концепцію розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади»:

- а) 2001;
- б) 2005;
- в) 2006;
- г) 2009.

41. Критичним елементом стратегії е-урядування є:

- а) доступність публічних послуг;
- б) якість публічних послуг;
- в) зручність публічних послуг;
- г) своєчасність надання публічних послуг.

42. ООН для оцінки розвитку е-урядування використовує :

- а) рівень зрілості електронних урядів;
- б) показник електронної готовності;
- в) індекс розвитку державних електронних послуг;
- г) статистичні індикатори.

43. Скільки базових державних послуг надаються для громадян в он-лайнному режимі у країнах ЄС:

- а) 12 (8 для громадян та 4 для бізнесу);
- б) 16 (10 для громадян та 6 для бізнесу);
- в) 20 (12 для громадян та 8 для бізнесу);
- г) 25 (15 для громадян та 10 для бізнесу).

44. Якій країні притаманна класифікація державних послуг за двома критеріями (глибина покриття послугою «ланцюга створення додаткової вартості»: інформаційна послуга – комунікації – трансакції):

- а) США;
- б) Німеччина;
- в) Японія;
- г) Швейцарія.

45. Завданням якого модулю системи «контуру управління» установою є забезпечення автоматизованого розрахунку витрат бюджету установи, аналізу відхилень від запланованих витрат і прийняття управлінських рішень з метою їхнього зниження:

- а) модуль «управління ресурсами»;
- б) модуль «контролінг»;
- в) модуль «інформаційна система керівника»;
- г) модуль «фінансове планування».

46. Найбільш актуальним для державних установ є модуль:

- а) «управління постачанням»;
- б) «управління збутом»;
- в) «розрахунок із контрагентами»;
- г) «управління ремонтами».

47. Адміністративний контур комплексної інформаційної системи управління установою забезпечує:

- а) управління проектами і документообігом;
- б) деталізацію й виконання планів постачання та збуту;
- в) дослідження ринку ресурсів, робіт, послуг;
- г) формування всього спектра фінансових документів.

48. Підберіть вірне визначення або тлумачення:

- 1. захист інформації в системі а) процедура встановлення належності користувачеві пред'явленого ним ідентифікатора;
- 2. аутентифікація б) властивість інформації бути захищеною від несанкціонованого ознайомлення;
- 3. ідентифікація в) діяльність, спрямована на запобігання несанкціонованим діям щодо інформації в системі;
- 4. конфіденційність г) процедура розпізнавання користувача в системі як правило за допомогою наперед визначеного імені (ідентифікатора) або іншої апріорної інформації про нього, яка сприймається системою;

49. Технічними об'єктами інформаційної безпеки є:

- а) особа, суспільство, держава;
- б) інформаційні ресурси, інформаційна інфраструктура, інформаційні технології;
- в) цінні папери, офіційні документи;
- г) сфера управління, побутового обслуговування, господарської, культурної та іншої діяльності.

50. Державний контроль за станом технічного захисту інформації здійснюється:

- а) Верховною Радою України;
- б) МВС України;
- в) Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України;
- г) Радою національної безпеки і оборони України.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ»

1. Етапи впровадження електронного урядування.
2. Електронна демократія та електронна держава.
3. Електронне урядування як обов'язкова умова розвитку електронної демократії.
4. Державна політика та державне управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.
5. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
6. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження електронного урядування.
7. Проблеми інтеграції інформаційного простору України у світову інформаційну спільноту.
8. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні. Стандартизація в електронному урядуванні.
9. Концепції розвитку інформаційного суспільства в Україні.
10. Концепція розвитку електронного урядування в Україні.
11. Інформаційна інфраструктура електронного урядування.
12. Упровадження систем електронного документообігу: робота з електронними документами.
13. Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування.
14. Електронні адміністративні послуги.
15. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ.
16. Інформаційна безпека в електронному урядуванні.
17. Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО НАПИСАННЯ РЕФЕРАТІВ

Важливим елементом самопідготовки здобувача вищої освіти, а також його підготовки до семінарських занять є написання реферату. Реферат являє собою письмову роботу здобувача вищої освіти по одній з вибраних тем курсу «Концептуальні засади електронного урядування» і повинен бути результатом самостійної творчої роботи. Тому в рефераті здобувач вищої освіти повинен відобразити своє знання і розуміння проблеми, що досліджується.

Мета написання курсової роботи: напрацювання самостійних творчих навичок з підготовки письмової роботи, яка представляє собою загальний огляд (аналіз) наукових публікацій та розгорнуте і аргументоване викладення власного погляду здобувача вищої освіти, з можливістю критичного підходу до деяких наукових теоретичних підходів за визначеною темою наукового дослідження.

Задачі реферату: вдосконалення уміння працювати з першоджерелами, матеріалами періодичного друку, законодавчими нормативно-правовими актами і т.д.; залучення здобувачів вищої освіти до самостійного вивчення предмету дослідження; формування логічного мислення, виробіток навиків творчого пошуку, аналізу літературних джерел.

Вимоги, що пред'являються до оформлення рефератів:

–структура роботи складається з титульного аркушу (Додаток 1), плану, вступу, основної частини, загальних висновків, списку використаних наукових та нормативних джерел. Посилання на використані джерела є обов'язковими;

–вступ має містити: аналіз актуальності проблематики дослідження (висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити сутність проблеми наукового завдання), мету і завдання, об'єкт дослідження (це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення), предмет дослідження (міститься в межах об'єкта);

–основний зміст роботи повинен містити детальний аналіз проблематики визначеної теми наукової роботи з оглядом наукових підходів та власних аргументованих ідей до вирішення проблеми, можливий аналіз нормативного матеріалу та матеріалів юридичної практики;

–загальні висновки по роботі – коротке викладення чітко сформульованих ідей і належно обґрунтованих пропозицій основної частини, які мають науково-практичне значення і є самостійним здобутком здобувача вищої освіти;

–список використаних джерел (не менш ніж 5 найменувань).

Оформлення роботи:

- загальний об'єм всієї роботи від 5 до 15 друкованих сторінок;
- поля: верхнє, нижнє – 2 см, зліва - 2,5 см, справа –1,5 см;
- шрифт - 14 Times New Roman, інтервал – 1,5;
- нумерація сторінок у верхньому правому куті;

- посилання у тексті на використані джерела оформлюються у квадратних дужках [1, с. 14], де перше число означає порядковий номер у списку використаних джерел, друге – номер сторінки. Перелік джерел (література) оформлюється за ДСТУ 2015.

Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не ставлять. На наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Не припустимою є підготовка проекту в зошитах, або на листах формату А-4, що заповнені з обох сторінок.

Оцінювання: рівень аналізу наукових (нормативних) джерел, повнота розкриття теми, послідовність і правильність аргументації власних думок, якість оформлення та презентації, тощо.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ»

1. Актуальність дисципліни та мета курсу «Електронне врядування».
2. Мета та завдання курсу «Електронне врядування».
3. Основні поняття курсу: «Електронне урядування», «Електронна демократія», «Інформаційне суспільство», «Інформація», «Доступ до інформації та знань» , «Інформаційна система (ІС)», «Інформаційні мережі» , «Інформаційна технологія (ІТ)», «Інформаційний портал», «Інформаційний продукт (продукція)» та «Інформаційне середовище електронного урядування» та «Електронні адміністративні послуги».
4. Перелік послуг, які надаються за допомогою системи "Електронний Уряд".
5. Історія виникнення та етапи створення е-урядування.
6. Сутність теорії нового державного менеджменту (new public management).
7. Сутність теорії політичних мереж.
8. Міжнародні та національні документи щодо ролі та місця держави у розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
9. Цілі Концепції розвитку електронного урядування в Україні.
10. Етапи впровадження електронного урядування в Україні.
11. Основні модулі електронного уряду в західних країнах.
12. Континентально-європейська модель електронного урядування.
13. Англо-американська модель (США, Канада, Велика Британія) електронного урядування.
14. Азіатська модель електронного урядування.
15. Принципи створення і функціонування інформаційної системи «Електронний уряд».
16. Класифікації взаємодії різних учасників у межах системи електронного уряду.
17. Основні елементи електронної демократії в Україні.
18. Сектори та інструменти електронної демократії.

19. Етапи процесу становлення електронної демократії.
20. Електронні вибори як елемент представницької демократії.
21. Електронний парламент: поняття, сутність і мотиви впровадження.
22. Основні ознаки та принципи діяльності е-парламенту.
23. Створення парламентських баз даних.
24. Основні етапи процесу залучення громадських організацій до політичного процесу державних структур.
25. Причини виникнення та посилення цифрового розриву при впровадженні системи електронного урядування.
26. Найхарактерніші ознаки державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.
27. Складові системи державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.
28. Функції державного управління розвитком інформаційного суспільства та електронного урядування.
29. Ключові складові інформаційної політики України.
30. Інформаційні ресурси органів державної влади України.
31. Управління державними інформаційними ресурсами в Україні.
32. Стан і проблеми інформаційно-аналітичної діяльності в органах державної влади та органах місцевого самоврядування України.
33. Системи оцінювання розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
34. Стадії надання веб-послуг в системі електронного урядування.
35. Основні ІТ-індекси стану розвитку інформаційного суспільства та електронного урядування.
36. Основні підходи та моделі побудови електронного уряду у зарубіжних країнах.
37. Базові моделі побудови е-уряду у зарубіжних країнах.

38. Основні заходи програми — Електронна Україна для широкого впровадження системи електронного уряду в Україні.
39. Основні складові інформаційної системи «Електронний уряд» в Україні.
40. Телекомунікаційне середовище (мережева інфраструктура) е-уряду.
41. Основні прикладні системи, що забезпечують окремі е-сервіси та послуги е-уряду в Україні.
42. Впровадження елементів електронного урядування в Україні: загальна характеристика.
43. Побудова та інтеграція єдиного інформаційного простору України в світове інформаційне суспільство.
44. Основні системи Єдиного інформаційного простору (ЄІП) України.
45. Упровадження ефективних відомчих інформаційних систем в Україні.
46. Фінансові інформаційні системи електронного урядування.
47. Організаційно-правове забезпечення електронного урядування в Україні.
48. Основні нормативно-правові акти електронного урядування.
49. Концепція розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади України.
50. Перелік інформаційних та інших послуг електронної інформаційної системи електронний уряд в Україні.
51. Єдиний державний портал адміністративних послуг в Україні.
52. Організаційний механізм управління запровадженням е- урядування в Україні.
53. Сучасні державні проекти з розвитку е-урядування та їх законодавче забезпечення.
54. Інформаційна відкритість органів державної влади України.
55. Географічні інформаційні системи (ГІС) в державному та муніципальному управлінні.

56. Технології географічних інформаційних систем (ГІС) в державному та муніципальному управлінні.
57. Складові частини географічних інформаційних систем (ГІС) в державному та муніципальному управлінні.
58. Географічні інформаційні системи (ГІС) для міських служб.
59. Упровадження систем електронного документообігу: робота з електронними документами.
60. Основні інформаційні потоки (документопотоки) в органах державної влади.
61. Характеристика Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг».
62. Життєвий цикл електронного документу.
63. Система електронного документообігу (СЕД) в Україні.
64. Основні переваги системи електронного документообігу.
65. Характеристика суб'єктів електронного документообігу в Україні.
66. Поняття «Електронний підпис», «Електронний цифровий підпис» та їх зміст.
67. Національна система електронного цифрового підпису та механізм ЕЦП.
68. Інформаційно-аналітичне забезпечення електронного урядування.
69. Інформаційні ресурси міністерств України, які встановлені законодавчими актами.
70. Електронні адміністративні послуги: поняття та види.
71. «Єдине вікно» - організаційна форма надання адміністративних послуг.
72. Модель надання органами влади громадянам державноуправлінських послуг через єдиний портал.
73. Реєстр та стандарти адміністративних послуг в Україні.
74. Суб'єкт надання адміністративних послуг в Україні.
75. Елементарні та композитні державні послуги в Україні.

76. Взаємозв'язок між «життєвими епізодами» та державною послугою: приклад.
77. Зв'язок між «життєвими епізодами», послугами та процесами: приклад.
78. Основні фази процесів (регламентів) надання державних послуг в електронній формі.
79. Критерії оцінки електронних адміністративних послуг в Європейському Союзі.
80. Позитивні приклади досвіду країн – членів Європейського Союзу в наданні електронних державних послуг.
81. Упровадження інформаційних систем управління діяльністю державних установ.
82. Принципи і моделі електронного управління суб'єктами господарської діяльності.
83. Концепція конфігурації прикладних рішень та механізми управління операційною діяльністю установ.
84. Інформаційна безпека в електронному урядуванні.
85. Система органів влади, що відповідають за інформаційну безпеку та захист інформації.
86. Основні загрози інформаційній безпеці у інформаційній сфері.
87. Загальна структура нормативно-правової бази забезпечення інформаційної безпеки.
88. Основні принципи інформаційної безпеки в Україні.
89. Головні заходи з забезпечення інформаційної безпеки в Україні.
90. Завдання державне управління інформаційною безпекою в Україні.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ ЗДОБУВАЧАМ ВИЩОЇ ОСВІТИ (СЛУХАЧАМ):

Оцінювання рівня опанування здобувачем вищої освіти матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння здобувачем вищої освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній діяльності. Поточний контроль здійснюється протягом 1 (одного) семестру під час проведення занять (50 балів), індивідуального науково-дослідного завдання (10 балів), а також за результатами виконання модульної контрольної роботи (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
65-70	Глибокі та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основні на додатковій літературі; виявлення креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь; відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічні і послідовні.
60-64	Повні та глибокі знання із дисципліни; успішне виконання практичних завдань; засвоєння основної та додаткової літератури; здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; відповіді на запитання містять незначні неточності.
50-59	Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; вміння давати аргументовані відповіді на запитання; вміння вирішувати практичні задачі; невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
40-49	Знання основних фундаментальних положень навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності; поверхове ознайомлення з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач вищої освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача; невміння давати аргументовані відповіді на запитання.
30-39	Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля; вміння вирішувати найпростіші практичні задачі; незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0-29	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; істотні помилки у відповідях на запитання; невміння розв'язувати прості практичні задачі.

Семестровий контроль проводиться:

Семестровий контроль – залік, який проходить у формі співбесіди під час якої здобувачу вищої освіти задаються три питання із загального переліку питань.

Відповіді оцінюється за 25-бальною шкалою (10 балів за правильну і повну відповідь на кожне питання);

Оцінку з дисципліни здобувач вищої освіти отримує за сумою балів поточного та семестрового контролю – максимально 100 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СЕМЕСТРІ

Поточний контроль та самостійна робота															МКР	ІНДЗ	Підсумкова атестація	Сума
ЗМ 1						ЗМ 2									10	10	залік	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9,10	T11	T12	T13	T14	T15	T16,17				
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Постанова Кабінету Міністрів України “Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади” (від 29 серпня 2002 р. № 1302, Київ).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 №208 "Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи "Електронний уряд", <http://www.e-ukraine.info/ukr/postanova.php>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3 «Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади».
4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про центральний засвідчувальний орган” № 1451 від 28.10.04
5. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку акредитації центру сертифікації ключів” № 903 від 13.07.04
6. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку засвідчення наявності електронного документа (електронних даних) на певний момент часу” № 680 від 26.05.2004
7. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності” № 1452 від 28.10.04
8. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку обов’язкової передачі документованої інформації” № 1454 від 28.10.2004
9. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типового порядку здійснення електронного документообігу в органах виконавчої влади” № 1453 від 28.10.2004
10. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика. В-во «Знання», 2006. 665 с.
11. Інформатизація управління соціальними системами: Орг.-правові питання теорії та практики: Навч. посіб. / В.Д.Гавловський, Р.А.Калюжний, В.С.Цимбалюк та ін.; За заг. Ред. М.Я.Швеця, Р.А.Калюжного. К.: МАУП, 2003. 336 с.
12. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І. Семенченка. Київ, 2012.

13. Клименко І.В., Линьов К.О. Система електронного документообігу в державному управлінні: Навч.-метод. посіб. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 32 с.

14. Клименко І.В., Линьов К.О. Технології електронного врядування. К: Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, 2006. 192 с.

15. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2010. 312 с.

Допоміжна

1. Георгиев И. Центральная Европа на пути к электронному правительству // Государственное управление в переходных экономиках. Интернет на службе граждан. К.: Международный центр перспективных исследований, 2003. С. 11 – 14.

2. Демпси Дж. Электронное правительство и его выгоды для широких масс // Государственное управление в переходных экономиках. Интернет на службе граждан. К.: Международный центр перспективных исследований, 2003. С. 24 - 27.

3. Клименко И. В., Литвинов Г. С. Проблемы внедрения информационной системы «электронное правительство» в государственное управление. // *Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентові України: Сучасні проблеми державного управління / За заг. ред. В. І. Лугового, В.М. Князева.* К.: Вид-во УАДУ, 2003. Вип.1. С.98-105.

4. Машкаров Ю.Г. Електронне врядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник.Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ "Магістр", 2011. 292с.

5. Нестеренко О.В. Використання геоінформаційних технологій для забезпечення системи електронного уряду. *Ученые записки Таврического национального университета.* 2004. Серия «География». Том 17 (56). - № 2. С. 99 – 104.

6. Серенок А. О. Комплексний індекс показника готовності до електронного уряду. *Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр.* 2009. Вип. 2 (25). С. 353 – 359.

9. Серенок А. О. Упровадження технологій електронного урядування в діяльність органів місцевого самоврядування. *Державне будівництво [Електронне видання].* 2008. № 1. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua>

Інформаційні ресурси

1. Агармизян И. Мировой опыт реализации концепции электронного правительства.
URL:<http://www.microsoft.com/rus/docs/government/analytics/egovernment.doc>.
2. Акимов Е. ЭЦП в электронном документообороте.
URL:http://www.iitrust.ru/articles/еср_edocs.htm.
3. Баранов О. Электронный уряд в Україні? Буде! Коли?
URL:<http://www.zn.kiev.ua/nn/show/376/33406/>
4. Блажієвська Н., Береза Т. Электронный уряд та інформатизація органів державної влади. URL:<http://www.pravo.org.ua/word/50.doc>
5. Глобальная инициатива по преодолению информационного неравенства. (ООН) URL:<http://www.e-government.ru/pub/pravo/985430332.html>
6. Дубілет Д. Электронне врядування та бізнес.
URL:<http://www.eukraine.info/ukr/dubilet.php>
7. Калінін Я. «Інфраструктурні рішення для електронного регіону».
URL:<http://softline.kiev.ua/document/54185;/07%20-%20Калитин%20-%20Ифраструктурные%20решения%20Huawei.pdf>.
8. Кільчицкий Є. Система електронного цифрового підпису.
URL:<http://softline.kiev.ua/document/54181;/pdf>.
9. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления: опыт зарубежных стран.
URL:<http://www.microsoft.com/rus/government/casestudies/foreign.asp>.
10. Реализация проектов электронного правительства: мировой и отечественный опыт.
URL:<http://www.microsoft.com/rus/government/newsletters/issue19>.

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра права та публічного адміністрування

ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

з навчальної дисципліни «Концептуальні засади електронного урядування»

на тему: «_____»

Виконав:

студент (ка) ОС «магістр»
спеціальності 281 Публічне управління
та адміністрування

(П.І.Б.)

Науковий керівник:

(посада, П.І.Б. викладача)